

Rīgā, DATUMS SKATĀMS DOKUMENTA PARAKSTA LAIKA ZĪMOGĀ

Nr. 02-08.1/2023/7230

Uz 18.04.2023. Nr. 232.9/18/1-18-14/23

Latvijas Republikas Saeimas
Parlamentārās izmeklēšanas komisijas
priekšsēdētājam
V. Krištopanam
saeima@saeima.lv

Par informācijas pieprasījumu

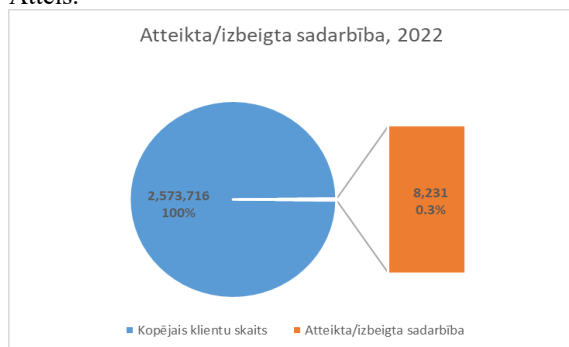
God. V. Krištopana kungs!

Atbildot uz 2023. gada 18. aprīlī saņemto Latvijas Republikas Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas vēstuli Nr. 232.9/18/1-18-14/23 ar informācijas pieprasījumu (turpmāk – informācijas pieprasījums), Latvijas Banka sniedz šādu informāciju.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 1. jautājumu

Latvijas Banka apkopo informāciju (sk. attēlu) par kopējo uz kredītiestādes iniciatīvas pamata atteikto vai izbeigto sadarbības gadījumu skaitu, kas ietver gadījumus gan par sadarbību, kas atteikta vai izbeigta saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risku, gan gadījumus saistībā ar klienta nevēlēšanos sniegt klientu izpētei nepieciešamo informāciju. Tāpat minētais apkopojums ietver gan fiziskās, gan juridiskās personas, un informācija netiek apkopota atsevišķi fizisko un juridisko personu griezumā.

Attēls.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 2. jautājumu

Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma XIII¹ nodaļa "Patērētāja pamatkonts" nosaka pamatkonta atvēršanas nosacījumus, un tajā ir iekļauts arī termiņš. Šā likuma 97.² panta piektā daļa nosaka: "Kredītiestāde 10 darba dienu laikā pēc visas šā panta ceturtajā daļā minētās informācijas saņemšanas atver patērētājam pamatkontu vai atsaka pamatkonta atvēršanu."

Citi normatīvie akti neparedz konkrētu termiņu, kādā jāatver norēķinu konti kredītiestādēs. Tas atkarīgs no katras kredītiestādes iekšējiem procesiem un klienta riska, kā arī no informācijas, kas pieejama par klientu. Kredītiestādes pašas nosaka termiņus, kādos tās atver norēķinu kontus, ievērojot nosacījumu, ka saņemta visa nepieciešamā informācija, lai izvērtētu klientu atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – NILLTPFN likums) prasībām. NILLTPFN likuma 11. pants nosaka pienākumu veikt klienta izpēti pirms darījuma attiecību uzsākšanas. Latvijas Banka uzskata, ka kontu atvēršanas termiņam jābūt saprātīgam un samērīgam ar riska līmeni, kā arī šo termiņu ietekmē paša klienta sadarbība ar kredītiestādi.

Latvijas Bankas rīcībā nav salīdzināmu un pārbaudītu datu par norēķinu kontu atvēršanas ilgumu citās valstīs.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 3. jautājumu

Likuma subjektu loma noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēmā ir izveidot efektīvu iekšējās kontroles sistēmu (turpmāk – IKS), lai nepieļautu iestādes izmantošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma un proliferācijas finansēšanā un nodrošinātu, ka tā spēj identificēt aizdomīgus darījumus un ziņot par tiem Finanšu izlūkošanas dienestam. Tālāk Finanšu izlūkošanas dienests izvērtē aizdomīgos darījumus, lai konstatētu, vai saņemtā informācija satur iespējama noziedzīga nodarījuma pazīmes un būtu pamats sākt izmeklēšanas darbības. Pēc tam izmeklēšanas iestāde veic izmeklēšanas darbības un, konstatējot noziedzīga nodarījuma veikšanu, sauc atbildīgās personas pie kriminālatbildības. Savukārt prokuratūra ceļ apsūdzību tiesā, un tiesa izvērtē celtās apsūdzības pamatotību un piemērojamā soda atbilstību un samērīgumu. Līdz ar to Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēma neparedz publisko funkciju nodošanu likuma subjektiem, un gan likuma subjektiem, gan valsts institūcijām ir noteikta loma un atbildība kopējā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēmā.

Prasība izveidot IKS ir noteikta arī citās valstīs, un tas izriet gan no starptautisko standartu prasībām, gan Eiropas Savienības normatīvā regulējuma. Nenodrošinot starptautisko standartu prasību izpildi, pastāv draudi, ka valsts un finanšu iestādes tiek izslēgtas no starptautiskās finanšu sistēmas, kā rezultātā nav iespējams veikt starptautiskos maksājumus un tiek radīta būtiska negatīva ietekme uz tautsaimniecības attīstību un valsts reputāciju kopumā.

Informācija par citu valstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas sistēmu novērtējumu atrodama Finanšu darījumu darba grupas (*Financial Action Task Force*; FATF) tīmekļvietnē¹.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 4. jautājumu

- Galvenie principi klientu padziļinātajai izpētei ir noteikti Finanšu darījumu darba grupas starptautiskajos standartos² un Eiropas Savienības direktīvā. Minētie principi tiek ieviesti valstu nacionālajos normatīvajos aktos. Latvijas NILLTPFN likuma 22. pants paredz gadījumus, kad veicama padziļinātā izpēte, un darbības, kas jāveic tās ietvaros.

¹ <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Assessment-ratings.html>

² Sk. FATF 10. rekomendācijas skaidrojumu

https://fid.gov.lv/uploads/files/Dokumenti/Vadl%C4%ABnijas%2C%20rekomend%C4%81cijas/FATF_r rekomendācijas_LV..pdf

Vienlaikus NILLTPFN likums nosaka deleģējumu Latvijas Bankai (pirms tam – Finanšu un kapitāla tirgus komisijai) izdot klientu izpētes noteikumus. Pamatojoties uz minēto deleģējumu, Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir izdevusi 2021. gada 12. janvāra normatīvos noteikumus Nr. 5 "Klientu izpētes, klientu padziļinātās izpētes un riska skaitliskā novērtējuma sistēmas izveides un informācijas tehnoloģiju prasību normatīvie noteikumi"³.

Papildus, lai finanšu iestādēm sniegtu praktisku skaidrojumu par klientu padziļinātās izpētes prasībām, Latvijas Banka ir izstrādājusi un apstiprinājusi rokasgrāmatu. Minētā rokasgrāmata sniedz praktiskus piemērus arī klientu padziļinātās izpētes prasību piemērošanai⁴.

Vēršam uzmanību uz to, ka normatīvie akti paredz kritērijus, kas norāda uz paaugstināta riska gadījumiem, un darbības, kas veicamas padziļinātās izpētes gadījumos, taču detalizētu kārtību finanšu iestādes nosaka savā iekšējā regulējumā. Normatīvajos aktos nav iespējams un nav lietderīgi noregulēt visus gadījumus, jo rezultāts būtu gluži pretējs – uz regulējumu, nevis uz risku izvērtējumu balstīta normu piemērošana.

- Latvijas Bankas Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes darbiniekiem regulāri tiek nodrošinātas dažādas apmācības un pieredzes apmaiņa gan Latvijā, gan ārvalstīs. Laika periodā no 2020. līdz 2023. gadam Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes darbinieki ir piedalījušies 40 dažādās apmācībās, tostarp četri darbinieki ir ieguvuši starptautiski atzītu ICA (*ICA Commercial Services Ltd*) diplomu/sertifikātu. Tāpat, piemēram, no 2023. gada 24. līdz 28. aprīlim notiek starptautiskas apmācības, ko organizē Latvijas Banka kopā ar Amerikas Savienoto Valstu uzraudzības iestādi (*Security Exchange Commission*).

Lai nodrošinātu, ka pārbažu veikšanā tiek piemērota vienota pieeja, ir organizēta iekšējā apmācība, kuras ietvaros ir notikušas mācības par visiem IKS elementiem. Pārbažu procesa pilnveidei ir notikusi apmācība, pieaicinot ārējo auditoru kompāniju. Papildus informējam, ka katras pārbaudes noslēgumā tiek rīkota sanāksme, lai izdarītu secinājumus par pārbaudes norisi un rezultātiem (*lessons learned*).

- Latvijas Bankā ir izstrādāts iekšējais regulējums ("Klātienē uzraudzības un pārbažu rokasgrāmata" un "Finanšu tirgus dalībnieku iekšējās kontroles sistēmas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas un starptautisko un nacionālo sankciju riska pārvaldības jomā efektivitātes novērtēšanas procedūra"), kas nosaka vienotu kārtību, kādā veicamas tirgus dalībnieku pārbaudes. Lai nodrošinātu objektīvu un vienotu pieeju pārbažu veikšanā, Latvijas Banka veic šādus pasākumus:

1) pirms katras klātienē pārbaudes tiek izvērtēts un noteikts pārbaudes tvērums, veicamo procedūru apjoms un atbildības sadalījums pārbaudes grupas ietvaros;

2) klātienē pārbaudes tiek veiktas atbilstoši pārbaudes programmai (to sagatavo pārbaudes grupas vadītājs, balstoties uz noteikto pārbaudes tvērumu un veicamo procedūru apjomu) un dokumentētas Latvijas Bankas Informācijas tehnoloģiju auditācijas sistēmā (Latvijas Bankā izmantots informācijas tehnoloģiju risinājums, kas nodrošina auditācijas pierakstus; turpmāk – sistēma). Pārbaudes laikā auditori sistēmā

³ <https://likumi.lv/ta/id/320289-klientu-izpetes-klientu-padzilinatas-izpetes-un-riska-skaitliska-novertejuma-sistemas-izveides-un-informacijas-tehnologiju-prasibu-normativie-noteikumi>

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/328819>

dokumentē paveikto, piemēram, no tirgus dalībnieka saņemto informāciju, secinājumus un novērtējumu par veiktajiem uzdevumiem, t. sk. tirgus dalībnieka darbībā konstatēto trūkumu vai neatbilstību aprakstu un to pamatojošo dokumentāciju. Pārbaudes dokumentācija ir kodolīga, strukturēta un izsekojama, lai neatkarīga trešā persona spētu pārlicināties par veikto pasākumu atbilstību un secinājumu pamatotību;

3) pārbaudes laikā auditori pārlicinās, ka tirgus dalībniekam ir izveidota un darbojas efektīva IKS, kas aptver visus jautājumus, kuri noteikti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas un sankciju riska pārvaldību regulējošajos normatīvajos aktos (10 IKS elementi), ievērojot pirms pārbaudes noteikto pārbaudes tvērumu. Pārlicinoties par IKS efektivitāti, īpašu uzmanību pievērš kritērijiem, kas liecina par to, ka IKS darbojas ne tikai dokumentāri ("uz papīra"), bet tirgus dalībnieks arī to efektīvi piemēro praksē, attiecīgi pārlicinoties par darbību rezultatīvajiem rādītājiem;

4) auditors, vērtējot 10 IKS elementus, izmanto sistēmas pārbaūžu metodoloģijas katalogā iekļauto kontroljautājumu sarakstu (*check-list*). Jautājumi izstrādāti katram IKS elementam un kalpo tam, lai auditors pārlicinātos, ka ir pārbaudījis visus nepieciešamos jautājumus, un dokumentētu pārbaudes rezultātus. Minētie kontroljautājumu saraksti Uzraudzības informācijas sistēmā tiek regulāri papildināti un aktualizēti, ņemot vērā pārbaūžu laikā identificētās problēmas un aktualitātes. Auditors sistēmā par katru IKS elementu dokumentē pārbaudē konstatēto informāciju un savus secinājumus, ko pēc tam izmanto, sagatavojot izziņu;

5) veicot klientu lietu pārbaudi (*sample testing*), auditors aizpilda attiecīgajai atlases kopai paredzēto testa veidni. Testa veidnes regulāri tiek aktualizētas un papildinātas. Aizpildot testa veidni, auditors tajā dokumentē savus secinājumus tādā veidā, lai neatkarīga trešā persona spētu pārlicināties par veikto pasākumu atbilstību un secinājumu pamatotību. Arī gadījumos, kuros neatbilstības nav konstatētas, auditors testa veidnē dokumentē secinājumus pamatojošos argumentus;

6) pārbaudes laikā pārbaudes grupas vadītājs organizē pārbaudes grupas tikšanos ar tirgus dalībnieku un Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes Audita daļas vadītāju, ja nepieciešams, pieaicinot Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes vadītāju, lai pārrunātu pārbaudes procesa norisi un norādītu būtiskākos trūkumus, kas jau konstatēti pārbaudē;

7) pēc pārbaudes izziņas nosūtīšanas tirgus dalībniekam katrs auditors piecu darbadienu laikā aizpilda veidlapu par pārbaudes laikā identificētajiem labās prakses piemēriem un gūtajām atziņām. Pārbaudes grupas vadītājs organizē pārbaudes grupas sanāksmi, kurā piedalās arī Audita daļas vadītājs, lai pārrunātu pārbaudes laikā gūtās atziņas.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 5. jautājumu

Kredītiestāžu likuma 24. pantā kredītiestādei ir noteikta prasība nodrošināt, ka tā ieceļ par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildi atbildīgo personu, kā arī NILLTPFN likuma 10. panta otrā daļa nosaka, ka kredītiestādes par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildi atbildīgo darbinieku ieceļ gan augstākajā vadībā, kas nodrošina noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību izpildes pārraudzību, gan iekšējās kontroles struktūrvienībā, kas nodrošina noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasību praktisko izpildi.

Ne uzraugs, ne normatīvie akti nenosaka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai nepieciešamo darbinieku skaitu, izņemot iepriekš minētās atbildīgās personas. Par pārējiem darbiniekiem un to skaitu katra kredītiestāde lemj individuāli, ņemot vērā tās lielumu, darbības apmēru un riska līmeni, ko kredītiestāde vēlas uzņemt, kā arī ieviestos tehnoloģiskos risinājumus, kas ļauj samazināt nepieciešamo darbinieku skaitu un efektīvizēt IKS darbību. Piemēram, ja kredītiestāde ir būtiski mainījusi savu saimniecisko darbību vai biznesa modeli un šādu darbību rezultātā ir ievērojami palielinājies tās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas risks, tad iespējams, ka arī tās darbinieku skaitu nepieciešams palielināt, lai kredītiestāde spētu šo risku pienācīgi pārvaldīt. Līdz ar to universāla formula visām kredītiestādēm par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu atbildīgo darbinieku skaita attiecībai pret kopējo darbinieku skaitu nav iespējama. Pārbaudes ietvaros tiek skatīts resursu apmērs konkrētā kredītiestādē, bet Latvijas Banka neuztur statistiku par kredītiestāžu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanā iesaistīto darbinieku skaita attiecību pret kopējo darbinieku skaitu.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 6. jautājumu

Arī Latvijas Banka (līdz 2022. gada 31. decembrim – Finanšu un kapitāla tirgus komisija) ir veikusi būtiskas pārmaiņas gan attiecībā uz strukturālajām izmaiņām, gan arī pārkārtojot un pilnveidojot iekšējos procesus ar mērķi nodrošināt efektīvu un uz risku izvērtējumu balstītu uzraudzību. Kā galvenās norādāmas šādas izmaiņas.

Būtiskākās strukturālās izmaiņas:

- kopš 2016. gada izveidots atsevišķs departaments, kurš ir atbildīgs par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riska pārvaldību;
- 2019. gadā amatu atstāja iepriekšējais Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētājs P. Putniņš un viņa vietniece G. Razāne;
- kopš 2019. gada Finanšu un kapitāla tirgus komisijā tika norīkots atbildīgais padomes loceklis, kurš uzrauga noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska pārvaldības jomu;
- efektivitātes nolūkā regulāri pārskatīta Naudas atmazgāšanas novēršanas departamenta (pašreiz – pārvaldes) organizatoriskā struktūra (sākotnēji minētais departaments sastāvēja no piecām struktūrvienībām, pēc tam struktūra tika mainīta pret trim struktūrvienībām, bet kopš 2022. gada tajā ir divas struktūrvienības).

Būtiskākās procesuālās izmaiņas:

- izstrādātas un apstiprinātas metodoloģijas gan individuāliem finanšu iestāžu, gan kopējiem finanšu sektora riska novērtējumiem. Riska novērtējums tiek izmantots par pamatu pārbaūžu un citu uzraudzības aktivitāšu plānošanai;
- izstrādāta un apstiprināta jauna klātienes pārbaūžu metodika, kas mainīja pieeju no klientu izpētes lietu vērtēšanas pret kopējo IKS darbības efektivitātes izvērtējumu;
- attīstīti un pilnveidoti informācijas tehnoloģiju risinājumi (piemēram, izstrādāts rīks efektīvākai maksājumu analīzei, izstrādāts tehniskais risinājums pārbaūžu auditācijas pierakstu veikšanai);
- izstrādāta un apstiprināta jauna sodu piemērošanas politika;
- stiprināta uz dialogu vērsta komunikācija ar tirgus dalībniekiem (izstrādāta rokasgrāmata, sniegti dažādi skaidrojumi un vadlīnijas tirgus dalībniekiem, organizētas apmācības u. tml.);

- ņemot vērā pieaugušo sankciju jautājumu intensitāti, izveidota speciāla darba grupa sankciju jautājumu risināšanai.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 7. un 8. jautājumu

Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes personālsastāvs atrodams Latvijas Bankas tīmekļvietnē⁵ (šajā pārvaldē strādā darbinieki, kuri Finanšu un kapitāla tirgus komisijā sākuši darbu no 2010. gada – 1 darbinieks, no 2012. gada – 1 darbinieks, no 2016. gada – 5 darbinieki, no 2017. gada – 2 darbinieki, no 2019. gada – 4 darbinieki, no 2020. gada – 1 darbinieks, no 2021. gada – 3 darbinieki, no 2022. gada – 3 darbinieki, kā arī 2023. gadā Latvijas Banka darbā pieņēmusi 1 darbinieku). Latvijas Banka atbilstoši Kredītiestāžu likuma 110.¹ pantam nav tiesīga sniegt informāciju par individuālu kredītiestāžu uzraudzību, t. sk. veiktajām pārbaudēm.

Latvijas Banka informē, ka darbinieki nav disciplināri sodīti vai atlaisti par noziedzīgi iegūtu līdzekļu pārkāpumiem.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 9. jautājumu

Eiropas Savienības direktīva noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai nosaka maksimālo soda naudas apmēru par šīs jomas pārkāpumiem, un tā ir ieviesta arī nacionālajā regulējumā. NILLTPFN likuma 78. panta trešās daļas 1. punkts noteic, ka kredītiestādēm un finanšu iestādēm par normatīvo aktu pārkāpumu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā var piemērot soda naudu **līdz 10 % no kopējā gada apgrozījuma**. Līdz ar to kopējais gada apgrozījums ir izejas punkts soda naudas aprēķināšanā, tomēr ar šī kritērija palīdzību tiek noteikts tikai maksimālais soda naudas apmērs. Lai noteiktu soda naudas apmēru katrā konkrētā gadījumā, tiek vērtēti dažādi apstākļi.

Kopš 2016. gada Finanšu un kapitāla tirgus komisijā (no 2023. gada 1. janvāra – Latvijas Bankā), pamatojoties uz likumā noteikto, ir izdots iekšējais normatīvais akts (turpmāk – Ieteikumi), kas nosaka metodoloģiju, pēc kuras vadoties tiek noteikts sankcijas apmērs.

Latvijas Banka (iepriekš – Finanšu un kapitāla tirgus komisija) piemēro sodu atbilstoši spēkā esošajiem Ieteikumiem sankciju noteikšanai personām, kuras pārkāpušas finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību regulējošos normatīvos aktus. Nosakot sankcijas – piemērotās soda naudas – apmēru, tiek ņemti vērā dažādi apstākļi, piemēram, personu sadarbība un rīcība pārkāpuma atklāšanas procesā un pēc tam – pārkāpuma atzīšana, personas rīcība pārkāpuma turpmākajā novēršanā, kā arī apstākļi, kas saistīti ar pārkāpuma konstatēšanu un novēršanu.

Nosakot soda apmēru, visi minētie apstākļi tiek izvērtēti kopumā, kā arī tiek ņemti vērā kopsakarībā ar izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu atbilstoši Ieteikumiem.

Tāpat, ievērojot Administratīvā procesa likumā noteikto, Latvijas Banka, pieņemot lēmumu par noteikta apmēra soda naudas piemērošanu, vienmēr izdara lietderības un samērīguma apsvērumus un nosaka personai samērīgu soda naudu par pieļauto pārkāpumu.

Tas, ka piemērotās soda naudas apmērs par šķietami līdzīgiem pārkāpumiem dažādām personām atšķiras, liecina par to, ka soda piemērošanas faktiskie apstākļi ir bijuši

⁵ Naudas atmazgāšanas novēršanas pārvaldes kontaktinformācija | Latvijas Banka

atšķirīgi. Pastāvot līdzīgiem faktiskajiem apstākļiem, Latvijas Banka piemēro personām vienādu atbildību un nepieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas salīdzināmos apstākļos un pieļāvušas salīdzināmus pārkāpumus.

Latvijas Banka katrā gadījumā, izvērtējot piemērojamās soda naudas apmēru, individualizēti nosaka katras personas pārkāpuma raksturu un soda naudas apmēru piemēro atbilstoši sankcijas amplitūdai, kas paredzēta Ieteikumos noteiktajai pārkāpuma grupai. Līdz ar to soda nauda tiek noteikta, ievērojot soda individualizācijas principu.

Tāpat jāņem vērā tiesu praksē nostiprinātā atziņa, ka sods ir individuāls atbildības līdzeklis un tā piemērošana ir atkarīga no katra konkrētā gadījuma individuālajiem apstākļiem.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 10. jautājumu

Latvijas Bankas amatpersonas un darbinieki, kuri veic uzraudzības un kontroles funkcijas, ir valsts amatpersonas. Valsts amatpersonu darbību, t. sk. attiecībā uz interešu konflikta novēršanu, regulē likums "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā". Likuma izpildi kontrolē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, kā arī citas valsts institūcijas un valsts amatpersonas atbilstoši likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei.

Papildus minētajam Latvijas Banka ir izveidojusi IKS, kas balstīta gan uz Eiropas Centrālās bankas (turpmāk – ECB) pamatnostādņēm ētikas un interešu konflikta novēršanas jomā, gan Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja "Vadlīnijām par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā".

Atbilstoši likumam "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un Latvijas Bankas IKS normatīvajam regulējumam Latvijas Bankas amatpersonām un darbiniekiem ir pienākums ziņot par interešu konflikta situācijām, t. sk. tādām, kas izriet no darījumu attiecībām (piemēram, hipotekārā kredīta līgumi, līzings līgumi, termiņnoguldījumi u. c.). Attiecīgā informācija tiek centralizēti reģistrēta, apkopota un pārvaldīta, t. sk. finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku uzraudzības procesos.

Ja atbilstoši likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktajam Latvijas Bankas amatpersona vai darbinieks atrodas interešu konflikta situācijā šā likuma izpratnē, tad attiecīgajai personai ir aizliegtas un tā neveic nekādas darbības, t.sk. tādas, kas attiecas uz uzraudzību un kontroli, attiecībā uz uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku.

Likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un IKS normatīvajā regulējumā noteiktie interešu konflikta un korupcijas novēršanas pienākumi ir nošķirti no uzraudzības funkcijām un ir viens no atsevišķas pārvaldes uzdevumiem. Šīs pārvaldes pienākumos ietilpst arī interešu konflikta un korupcijas risku novērtēšana, risku ierobežojošo pasākumu plānošana un īstenošana, kā arī to ievērošanas kontrole, šādā veidā nodrošinot risku pārvaldīšanu atbilstoši labai risku pārvaldīšanas praksei. Izņēmuma gadījumā koleģiāla institūcija kvoruma nodrošināšanai (ja to nav iespējams nodrošināt citā veidā) pieņem lēmumu, arī pastāvot formālam interešu konfliktam, un vienlaikus par to nekavējoties tiek ziņots Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 11. jautājumu

Eiropas Savienības direktīva noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai nosaka maksimālo soda naudas apmēru par šīs jomas pārkāpumiem, proti, **līdz 10 % no kopējā gada apgrozījuma vai, ja 10 % ir mazāk nekā 5 milj. euro, tad līdz 5 milj. euro**. Savukārt par pārkāpumu atbildīgajām personām piemērojamās soda naudas apmērs ir **līdz 5 milj. euro**.

Attiecībā uz apkopojumu par citās Eiropas Savienības valstīs piemēroto soda naudu apmēru informējam, ka Latvijas Bankas rīcībā nav šāda apkopojuma un šādas informācijas apkopošana, apzinot visu dalībvalstu uzraudzības iestādes, prasa būtisku laiku un resursus. Vienlaikus, kā jau iepriekš minēts, jāņem vērā, ka soda naudas aprēķinu ietekmē daudzi un dažādi apstākļi, tādēļ konkrētu skaitļu salīdzināšana nav objektīva.

Latvijā laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam sankcijas par pārkāpumiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas jomā piemērotas vairākām kredītiestādēm, t. sk.:

- sankcija – brīdinājums – kredītiestādei piemērota vienā gadījumā;
- soda nauda 400–800 tūkst. euro apmērā piemērota piecos gadījumos;
- soda nauda 1–2 milj. euro apmērā piemērota trijos gadījumos;
- soda nauda virs 2 milj. euro piemērota vienā gadījumā.

Atsevišķos gadījumos Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir piemērojusi sankcijas par pārkāpumu atbildīgajai fiziskajai personai. Finanšu un kapitāla tirgus komisija soda naudu kredītiestāžu amatpersonām ir piemērojusi divos gadījumos – 2015. un 2016. gadā. Vienā gadījumā kredītiestādes valdes priekšsēdētājam tika piemērota soda nauda 25 tūkst. euro apmērā, savukārt citā gadījumā tika piemērota soda nauda 7–96 tūkst. euro apmērā vairākiem kredītiestādes valdes locekļiem, vērtējot katra valdes locekļa individuālo atbildību.

Pārējos gadījumos amatpersonām ir piemēroti brīdinājumi vai uzlikts par pienākumu kredītiestādei atkārtoti vērtēt amatpersonas piemērotību vai atsaukt konkrēto amatpersonu no amata.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 12. jautājumu

Norādām, ka kredītiestāžu uzraudzība ietver daudzu un dažādu procesu īstenošanu, kuru izpildē atbilstoši specializācijai ir iesaistīti visu uzraudzības funkciju darbinieki (t. sk. no dažādām struktūrvienībām). Uzraudzības process ir organizēts tā, lai nodrošinātu vismaz četru acu principu, kas nepieļauj vienpersonisku lēmuma pieņemšanu vai izvērtējuma veikšanu, kā arī sekmē caurskatāmību un nepieciešamo kontroles mehānismu piemērošanu. Līdz ar to darbinieki visas uzraudzības darbības īsteno uzraudzības iestādes vārdā. Papildus minētajam notiek regulāra kuratoru jeb uzraugu rotācija, lai nodrošinātu neietekmējamības saglabāšanu. Tāpat vēršam uzmanību, ka uzraudzības process tiek regulāri pilnveidots, ņemot vērā labākās prakses piemērus, standartus un kontroles mehānismus, kuri tiek apzināti starptautiskās sadarbības ietvaros ar Eiropas Savienības institūcijām un Eiropas finanšu uzraudzības iestādēm, kā arī tiek sekots līdzi, lai uzraudzības procesā tiek piemērota vienāda pieeja vienādās situācijās un apstākļos.

Kredītiestāžu uzraudzība kopš 2014. gada notiek ciešā sadarbībā ar ECB, ņemot vērā izveidoto Vienoto uzraudzības mehānismu (turpmāk – VUM) un ievērojot tā ietvaru, kas paredz ECB VUM un nacionālo uzraudzības iestāžu ciešu sadarbību un regulāru informācijas apmaiņu, t. sk., lai ECB VUM gūtu pārliecību, ka katra nacionālā uzraudzības iestāde nodrošina augstas kvalitātes uzraudzības standartu konsekventu

piemērošanu. Ja tiek identificētas problēmas kredītiestādes darbībā vai kredītiestādes spējā nodrošināt tai saistošo prasību ievērošanu, sadarbības intensitāte starp nacionālo uzraudzības iestādi un ECB VUM paaugstinās un informācijas apmaiņa kļūst plašāka, sekmējot uzraudzības ietvara un pasākumu konsekvenci un vienotas pieejas piemērošanu.

Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka nesaskata iespēju un lietderību sniegt informāciju par individuāliem darbiniekiem.

Ar cieņu

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks

I. Krastiņa

Tālr. 67022367; e-pasta adrese: Iveta.Krastina@bank.lv